Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

10. rujna 2013.*

„Vize, azil, useljavanje i ostale politike koje se odnose na slobodno kretanje osoba – Politika useljavanja – Nedopušteno useljavanje i nezakoniti boravak – Repatrijacija osoba s nezakonitim boravkom – Direktiva 2008/115/EZ – Vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom – Postupak udaljavanja – Mjera zadržavanja – Produljenje zadržavanja – Članak 15. stavci 2. i 6. – Prava na obranu – Pravo na saslušanje – Povreda – Posljedice“

U predmetu C-383/13 PPU,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Raad van State (Nizozemska), odlukom od 5. srpnja 2013., koju je sud zaprimio istog dana, u postupku

M. G.,

N. R.

protiv

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, G. Arestis, J.-C. Bonichot (izvjestitelj), A. Arabadjiev i J. L. da Cruz Vilaça, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: M.-A. Gaudissart, voditelj odjela,

uzimajući u obzir zahtjev suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku od 5. srpnja 2013., koju je Sud zaprimio istog dana, da se prethodno pitanje podvrgne hitnom postupku, sukladno članku 107. Poslovnika Suda,

uzimajući odluku drugog vijeća od 11. srpnja 2013. da usvoji ovaj zahtjev,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 8. kolovoza 2013.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za osobu G., N. C. Blomjous i M. Strooij, *advocaten*,

— za osobu R., L. M. Weber i R. M. Seth Paul, *advocaten*,

* Jezik postupka: nizozemski

— za nizozemsku vladu, J. Langer i M. Bulterman, u svojstvu agenata,

— za poljsku vladu, K. Pawlowska et M. Arciszewski, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, M. Condou-Durande kao i A. Bouquet i R. Troosters, u svojstvu agenata,

saslušavši nezavisnog odvjetnika,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 15. stavka 6. Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, str. 98.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., str. 188.) i članka 41. stavka 2. točke (a) Povelje o temeljnim pravima Europske unije (u daljnjem tekstu: Povelja).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osoba G. i R. s jedne strane, i Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Državnog tajnika za sigurnost i pravosuđe) s druge strane, o zakonitosti odluka o produljenja mjera zadržavanja u svrhu udaljavanja donesenih protiv njih.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodne izjave 11., 13. i 16. Direktive 2008/115 određuju:

„(11) Trebalo bi utvrditi minimalna zakonska jamstva za odluke u vezi povratka kako bi se osigurala učinkovita zaštita interesa konkretnih pojedinaca. […]

[…]

(13) Korištenje prisilnih mjera trebalo bi biti u skladu s načelima proporcionalnosti i učinkovitosti u pogledu korištenih načina i postavljenih ciljeva. […] Državama bi članicama trebalo biti omogućeno da se služe različitim mogućnostima za nadzor prisilnog vraćanja.

[…]

(16) Korištenje zadržavanja s ciljem udaljavanja trebalo bi biti ograničeno i sukladno načelu proporcionalnosti u pogledu korištenih načina i postavljenih ciljeva. Zadržavanje je opravdano samo radi pripreme za vraćanje ili provođenje postupka udaljavanja te ako primjena manje prisilnih mjera ne bi bila dovoljna.”

4 Članak 1. Direktive 2008/115 predviđa:

„Ovom se Direktivom utvrđuju zajednički standardi i postupci koji se imaju primjenjivati u državama članicama za vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju zakonit boravak u skladu s temeljnim pravima kao općim načelima prava Zajednice kao i međunarodnog prava, uključujući zaštitu izbjeglica i ljudskih prava.”

5 Članak 2. Direktive 2008/115 određuje:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na državljane trećih zemalja koji nezakonito borave na državnom području države članice.

[…]”

6 Na temelju članka 15. Direktive 2008/115:

„1. Ako u konkretnom slučaju nije moguće primijeniti dostatne a manje prisilne mjere, države članice mogu samo zadržati državljanina treće zemlje u pogledu kojeg se provodi postupak vraćanja kako bi pripremile povratak i/ili provele postupak vraćanja, posebno kada:

a) postoji opasnost od bijega; ili

b) konkretni državljanin treće zemlje izbjegava ili ometa pripreme postupka za vraćanje ili udaljavanje.

Svako zadržavanje može trajati ono vrijeme koje je najmanje potrebno, a trajati tako dugo koliko traje postupak udaljavanja, a treba se provesti uz dužnu pozornost.

2. Zadržavanje određuje upravno ili sudsko tijelo.

Zadržavanje se određuje u pisanom obliku navodeći stvarne i pravne razloge.

Kada zadržavanje određuju upravna tijela, države članice:

a) osiguravaju da se odredi brzo sudsko ispitivanje i donošenje odluke o zakonitosti zadržavanja, u najkraćem mogućem roku od početka zadržavanja;

b) ili priznaju državljaninu treće zemlje pravo da pokrene postupak u kojem će se odlučivati o zakonitosti zadržavanja brzim sudskim ispitivanjem koji će se provesti u najkraćem mogućem roku od pokretanja postupka. U tom slučaju države članice bez odgode obavješćuju konkretnog državljanina treće zemlje o mogućnosti pokretanja takvog postupka.

Konkretni državljanin treće zemlje pušta se bez odgode ako zadržavanje nije zakonito.

3. U svakom slučaju, zadržavanje se preispituje u razumnim vremenskim razmacima bilo na zahtjev konkretnog državljanina treće zemlje ili po službenoj dužnosti. U slučaju da je produženo vrijeme zadržavanja, preispitivanje nadzire sudsko tijelo.

4. Ako iz pravnih ili drugih razloga više ne postoji mogućnost za udaljavanje ili ne postoje uvjeti iz stavka 1., zadržavanje više nije opravdano te se konkretna osoba bez odgode pušta.

5. Zadržavanje traje dok se ispune uvjeti iz stavka 1. te je potrebno osigurati uspješno udaljavanje. Svaka država članica utvrđuje vrijeme zadržavanja, a koje ne smije prelaziti šest mjeseci.

6. Države članice ne smiju produžavati vrijeme iz stavka 5., osim za određeno vrijeme koje ne prelazi daljnjih dvanaest mjeseci u skladu s nacionalnim pravom u slučajevima kada je vjerojatno da će usprkos svim njihovim opravdanim naporima akcija udaljavanja trajati dulje zbog:

a) nedostatka suradnje konkretnog državljanina treće zemlje; ili

b) kašnjenj[a] u dobivanju potrebne dokumentacije iz trećih zemalja.”

Nizozemsko pravo

7 Na temelju članka 2:1 stavka 1. Općeg zakona o upravnim stvarima (Algemene wet bestuursrecht), svakoj osobi može pomagati ili je zastupati opunomoćenik radi obrane njenih interesa u odnosima s administracijom.

8 Prema članku 4:8 stavku 1. navednog Općeg zakona o upravnima stvarima, prije donošenja odluke koja vjerojatno ide na štetu stranci koja nije tražila njezino donošenje, administracija stranci omogućuje iznošenje svojeg gledišta ako se, s jedne strane, navedena odluka odnosi na elemente u vezi s činjenicama i interesima koji se tiču stranke, i ako, s druge strane, te elemente nije bila podnijela stranka.

9 Članak 59. stavak 1. uvodna rečenica i točka (a) Zakona o strancima iz 2000. (Vreemdelingenwet 2000, u daljnjem tekstu: Vw 2000) određuje da Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie može zadržati stranca koji nema zakoniti boravak, ako interesi javnog poretka ili javne sigurnosti to zahtijevaju, s ciljem deportacije.

10 Sukladno stavku 5. članka 59. Vw 2000, zadržavanje iz stavka 1. ne može trajati dulje od šest mjeseci.

11 Na temelju stavka 6. navedenog članka 59., razdoblje iz navedenog stavka 5. može biti produženo za daljnjih 12 mjeseci ako je vjerojatno da će usprkos svim opravdanim naporima deportacija trajati duže jer stranac ne surađuje ili zato što dokumenti iz treće zemlje koji su u tu svrhu bili potrebni nisu još pristigli.

12 Članak 94. stavak 4. Vw 2000 predviđa da će Rechtbank pravni lijek protiv mjere zadržavanja proglasiti osnovanim ako zaključi da je provedba mjere protivna Vw 2000 ili ako se, nakon vaganja svih interesa u pitanju, ona ne pokaže opravdanom. U tom će slučaju Rechtbank naložiti ukidanje mjere.

13 Članak 106. stavak 1. Vw 2000 omogućuje Rechtbanku da dodijeli strancu naknadu štete na trošak države ako naloži ukidanje mjere lišavanja slobode ili ako je lišenje slobode već ukinuto prije ispitivanja zahtjeva za ukidanje navedene mjere.

14 Stavak 2. tog članka 106. određuje da se stavak 1. istog članka primjenjuje *mutatis mutandis* ako odjel za upravne sporove pri Raad van State naloži ukidanje mjere lišavanja slobode.

15 Članak 5.1.a stavak 1. Dekreta o strancima iz 2000. (Vreemdelingenbesluit 2000) predviđa da stranac koji nema zakoniti boravak može, na temelju toga što interesi javnog poretka ili javne sigurnosti to zahtijevaju, biti zadržan ako:

„a) postoji opasnost da će stranac pobjeći; ili

b) stranac izbjegava ili ometa pripreme vraćanja ili postupka deportacije.”

Glavni postupci i prethodna pitanja

16 Nizozemska tijela su 24. listopada 2012. zadržale osobu G. a 11. studenoga 2012. osobu R. u okviru postupka udaljavanja. Odlukama od 19. travnja 2013. za jednu i 29. travnja 2013. za drugu osobu, zadržavanje im je produljeno na razdoblje koje ne prelazi 12 mjeseci zbog, među ostalim, nedostatka suradnje konkretnih državljana u okviru postupka udaljavanja.

17 Osobe G. i R. podnijele su, svaka za sebe, žalbu pred sudom protiv te odluke o produljenju. Presudama od 22. i 24. svibnja 2013. prvostupanjski sud Rechtbank Den Haag ustanovio je povredu prava na obranu, ali je odbio žalbu utvrdivši da ta nepravilnost ne uključuje poništenje odluka o produljenju. Osobe G. i R. podnijele su žalbu protiv ovih presuda pred Raad van State.

18 Prema tom sudu, činjenice u glavnim postupcima ulaze u područje primjene Direktive 2008/115. Također je jasno da su prava na obranu bila povrijeđena time što osobe u pitanju nisu bile redovno saslušane, s obzirom na uvjete koje predviđa nacionalno pravo, prije donošenja odluka o produljenju o kojima je riječ u glavnom postupku.

19 Raad van State pojašnjava da u nacionalnom pravu sudovi određuju pravne posljedice takve povrede uzimajući u obzir interese kojima služi produljenje zadržavanja i da stoga nisu dužni poništiti odluku o produljenju donesenu bez prethodnog saslušanja osobe na koju se ona odnosi ako interes da se ta osoba ostavi na zadržavanju ima prednost.

20 Sud koji je uputio zahtjev ipak nije siguran je li takva sudska praksa u skladu s pravom Unije. Nadalje precizira da u nizozemskom pravu, ako nacionalni sud utvrdi da određena odluka o zadržavanju treba biti poništena, nadležna tijela nemaju mogućnosti donošenja nove odluke pa stoga zadržana osoba mora bez odgode biti puštena na slobodu.

21 U tim je uvjetima Raad van State odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1) Podrazumijeva li povreda općeg načela poštivanja prava na obranu, također sadržanog u članku 41. stavku 2. [Povelje], koju je počinila nacionalna administracija u donošenju odluke o produljenju u smislu članka 15. stavka 6. Direktive 2008/115 […], bezuvjetno i u svim slučajevima, ukidanje zadržavanja?

2) Dopušta li načelo poštivanja prava na obranu vaganje interesa u sklopu kojeg se, pored ozbiljnosti povrede navedenog načela i štete interesima stranca koja iz povrede proizlazi, uzimaju u obzir interesi države članice koja se služi produljenjem zadržavanja?”

O zahtjevu za prethodnu odluku

Hitni postupak

22 Temeljeći se na odredbama posljednjeg stavka članka 267. UFEU-a i članka 107. Poslovnika Suda, Raad van State zatražio je da se ovaj zahtjev za prethodnu odluku podvrgne hitnom prethodnom postupku.

23 Sud koji je uputio zahtjev obrazložio je ovaj upit pokazujući da se državljani trećih zemalja u pitanju u postupku pred njim nalaze na zadržavanju i da njihova situacija ulazi u područje primjene odredaba Glave V. Ugovora o FEU-u o području slobode, sigurnosti i pravde. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, zadržavanja trebaju bez odgode biti ukinuta. Ako prvo pitanje zahtijeva negativan odgovor, to znači da je vaganje interesa moguće te da ga Raad van State mora provesti i pažljivo ispitati uključuje li to vaganje ukidanje zadržavanjâ ili ne.

24 U tom pogledu valja najprije navesti da se ovaj zahtjev za prethodnu odluku odnosi na tumačenje Direktive 2008/115, koja proizlazi iz trećeg dijela Glave V. Ugovora. Stoga ovaj zahtjev može biti podvrgnut hitnom prethodnom postupku predviđenom u člancima 23.b Statuta Suda Europske unije i 107. Poslovnika.

25 Kao drugo, valja utvrditi, kao što je naglasio sud koji je uputio zahtjev, da su žalitelji u glavnom postupku trenutno lišeni slobode i da rješenje spora u glavnom postupku može dovesti do toga da lišenje slobode bude bez odgode okončano.

26 Slijedom navedenog, drugo vijeće Suda odobrilo je 11. srpnja 2013., na prijedlog suca izvjestitelja i nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika, zahtjev nacionalnog suda da se ovaj zahtjev za prethodnu odluku podvrgne hitnom postupku.

Prethodna pitanja

27 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pravo Unije, a osobito članak 15. stavke 2. i 6. Direktive 2008/115, tumačiti u tom smislu da, kada je u okviru upravnog postupka produljenje mjere zadržavanja doneseno uz nepoštivanje prava na saslušanje, zadržavanja treba bez odgode biti okončano ili nacionalni sudac koji odlučuje o zakonitosti odluke o produljenju može tu mjeru ostaviti na snazi ako smatra da je opravdana nakon vaganja postojećih interesa.

28 Valja utvrditi da sud koji je uputio zahtjev smatra utvrđenim da su, u okolnostima spora koje su mu podnesene, odluke o produljenju donesene uz nepoštivanje prava na saslušanje. Stoga, što se tiče Suda u okviru ovog hitnog prethodnog postupka, nema mjesta odlučivanju o pretpostavkama za postojanje povrede obveze osiguranja prava na saslušanje s obzirom na pravo Unije, već samo naznaci sudu koji je uputio zahtjev koje bi posljedice trebalo pripisati takvoj povredi.

29 U tom pogledu treba navesti da, u svom Poglavlju III., naslovljenom „Postupovni sigurnosni uvjeti”, Direktiva 2008/115 utvrđuje formalne uvjete za odluke o udaljavanju, koje moraju biti izdane u pisanom obliku i obrazložene, te obvezuje države članice da uspostave učinkovite pravne lijekove protiv tih odluka. Ova direktiva, u okviru svojeg Poglavlja IV. posvećenog zadržavanju u svrhu udaljavanja, propisuje u svom članku 15. stavku 2. da zadržavanje određuje upravno ili sudsko tijelo, u pisanom obliku, navodeći stvarne i pravne razloge na temelju odluke o zadržavanju te pobliže određuje uvjete sudskog nadzora te odluke kad ju je donijelo upravno tijelo. Posljednji podstavak stavka 2. članka 15. Direktive 2008/115 predviđa k tome da se konkretni državljanin treće zemlje mora bez odgode pustiti na slobodu ako zadržavanje nije zakonito.

30 Potrebno je dalje navesti da, iako članak 15. stavak 6. iste direktive predviđa da države članice mogu u skladu s nacionalnim pravom produljivati vrijeme zadržavanja u svrhu udaljavanja za određeno vrijeme koje ne prelazi daljnjih dvanaest mjeseci kad su ispunjeni određeni materijalni uvjeti, ova odredba ne sadrži nikakvo postupovno pravilo.

31 Stoga je jasno da autori Direktive 2008/115, iako su namjeravali detaljno urediti jamstva dana konkretnim državljanima trećih zemalja što se tiče kako odluke o udaljavanju tako i one o njihovom zadržavanju, nisu međutim precizirali treba li, i pod kojim uvjetima, osigurati poštivanje prava tih državljana na saslušanje, kao ni koje zaključke treba izvući iz nepoštivanja tog prava, osim općeg zahtjeva puštanja na slobodu u slučaju da zadržavanje nije zakonito.

32 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, prava na obranu, koja uključuju pravo na saslušanje i pravo na pristup dosjeu, spadaju u temeljna prava koja čine sastavni dio pravnog poretka Unije i potvrđena su u Povelji (vidjeti, u tom smislu, presudu od 18. srpnja 2013., Komisija i dr./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P et C-595/10 P, točke 98. i 99. kao i navedenu sudsku praksu). Također je točno da se poštivanje ovih prava nameće i kada primjenjivi propis izričito ne predviđa takvu formalnost (vidjeti, u tom smislu, presudu od 22. studenoga 2012., M., C-277/11, točku 86. i navedenu sudsku praksu).

33 Sud je međutim već razmotrio da temeljna prava, kao što je to poštivanje prava na obranu, ne daju apsolutne povlastice, već mogu biti ograničena pod uvjetom da ograničenja odgovaraju ciljevima od općeg interesa koji se žele postići predmetnom mjerom, i ne uključuju u odnosu na cilj koji se želi postići nerazmjerno i neprihvatljivo miješanje kojim se krši sama bit zajamčenih prava (presuda od 15. lipnja 2006., Dokter i dr., C-28/05, Zb., str. I-5431., točka 75.).

34 Nadalje, postojanje povrede prava na obranu treba ocijeniti s obzirom na posebne okolnosti svakog slučaja (vidjeti, u tom smislu, presudu od 25. listopada 2011., Solvay/Komisija, C-110/10 P, Zb., str. I-10439., točku 63.), a osobito s obzirom na prirodu akta u pitanju, kontekst njegovog donošenja i pravna pravila koja uređuju odnosnu materiju (gore navedena presuda Komisija i dr./Kadi, točka 102. i navedena sudska praksa).

35 Obveza poštivanja prava na obranu adresata odluka koje značajno utječu na njihove interese u načelu se također nalaže administracijama država članica kada poduzimaju mjere koje ulaze u polje primjene prava Unije. Kada, kao u ovom slučaju, ni uvjeti pod kojima poštivanje prava na obranu državljana trećih zemalja s nezakonitim položajem treba biti osigurano, ni posljedice nepoštivanja tih prava nisu utvrđene pravom Unije, ti uvjeti i te posljedice proizlaze iz nacionalnog prava pod uvjetom da su mjere usvojene u tu svrhu iste vrste kao i one na koje bi imali pravo pojedinci u usporedivoj situaciji u nacionalnom pravu (načelo ekvivalentnost) i da ne čine praktično nemogućim ili pretjerano teškim ostvarivanje prava koja im dodjeljuje pravni poredak Unije (načelo djelotvornosti) (vidjeti, u tom smislu, osobito presude od 18. prosinca 2008., Sopropé, C-349/07, Zb., str. I-10369., točku 38., kao i od 19. svibnja 2011., Iaia i dr., C-452/09, Zb., str. I-4043., točku 16.).

36 Međutim, iako države članice smiju dopustiti ostvarivanje prava na obranu tih državljana prema istim pravilima kojima su uređene unutarnje situacije, ta pravila moraju biti u skladu s pravom Unije i osobito ne smiju dovesti u pitanje korisni učinak Direktive 2008/115.

37 Stoga uzimajući u obzir ukupnu sudsku praksu u vezi s poštivanjem prava na obranu i sustav Direktive 2008/115, države članice moraju, u okviru svoje postupovne autonomije, s jedne strane, odrediti uvjete pod kojima poštivanje prava na saslušanje mora biti osigurano državljanima trećih zemalja s nezakonitim položajem i, s druge strane, utvrditi posljedice nepoštivanja tog prava.

38 S obzirom na pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev, važno je istaknuti da prema pravu Unije, povreda prava na obranu, osobito prava na saslušanje, uključuje poništenje odluke donesene nakon upravnog postupka u pitanju samo ako bi, u nedostatku te nepravilnosti, taj postupak mogao imati drukčiji ishod (vidjeti, u tom smislu, osobito presude od 14. veljače 1990., Francuska/Komisija, C-301/87, Zb., str. I-307., točku 31.; od 5. listopada 2000., Njemačka/Komisija, C-288/96, Zb., str. I-8237., točku 101.; od 1. listopada 2009., Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Vijeće, C-141/08 P, Zb., str. I-9147., točku 94., i od 6. rujna 2012., Storck/OHIM, C-96/11 P, točku 80.).

39 Iz toga slijedi da, s jedne strane, svaka nepravilnost u ostvarivanju prava na obranu u tijeku upravnog postupka o produljenju zadržavanja jednog državljanina trećih zemalja u svrhu njegova udaljavanja neće predstavljati povredu tih prava. S druge strane, svako kršenje, osobito ono prava na saslušanje, neće sustavno imati za posljedicu nezakonitost donesene odluke, u smislu posljednjeg podstavka stavka 2. članka 15. Direktive 2008/115 i stoga neće automatski zahtijevati puštanje konkretnog državljanina na slobodu.

40 Kako bi se ustanovila takva nepravilnost, doista je na nacionalnom sucu da provjeri, kada smatra da postoji nepravilnost koja ugrožava pravo na saslušanje, provjeri je li upravni postupak u pitanju, s obzirom na posebne činjenične i pravne okolnosti slučaja, mogao imati drukčiji ishod da su konkretni državljani trećih zemalja imali mogućnost istaknuti informacije koje bi mogle opravdati okončanje njihovog zadržavanja.

41 Nepriznavanje takve diskrecijske ovlasti nacionalnom sucu i nametanje da svaka povreda prava na saslušanje automatski uključuje poništenje odluke o produljenju zadržavanja i njegovo ukidanje, čak i kada takva nepravilnost u stvari ne bi mogla utjecati na odluku o produljenju i kada zadržavanje ispunjava materijalne uvjete iz članka 15. Direktive 2008/115, može naštetiti korisnom učinku ove direktive.

42 Valja naime podsjetiti da je, s jedne strane, prema uvodnoj izjavi 2. navedene direktive, njezin cilj stvaranje učinkovite politike vraćanja i repatrijacije, koja se temelji na zajedničkim standardima, da se osobe vraćaju na human način uz puno poštovanje njihovih temeljnih prava i dostojanstva. Također, prema uvodnoj izjavi 13. iste direktive, korištenje prisilnih mjera treba izričito biti podređeno poštivanju ne samo načela proporcionalnosti, već i načela učinkovitosti, u pogledu korištenih načina i postavljenih ciljeva.

43 S druge strane, udaljavanje svakog državljanina trećih zemalja s nezakonitim boravkom predstavlja prioritet država članica, sukladno sustavu Direktive 2008/115 (vidjeti, u tom smislu, presudu od 6. prosinca 2011., Achughbabian, C-329/11, još neobjavljenu u *Recueil*„ točku 38.).

44 Nadzor nacionalnog suda nad navodnom povredom prava na saslušanje tijekom upravnog postupka donošenja odluke o produljenju zadržavanja u smislu članka 15. stavka 6. Direktive 2008/115 treba se stoga sastojati u provjeri, s obzirom na posebne činjenične i pravne okolnosti svakog slučaja, jesu li postupovne nepravilnosti u stvari onemogućile osobe koje se na njih pozivaju da bolje istaknu svoju obranu u mjeri u kojoj je taj upravni postupak mogao imati drukčiji ishod.

45 Slijedom navedenog, na postavljena pitanja treba odgovoriti da pravo Unije, a osobito članak 15. stavci 2. i 6. Direktive 2008/115, treba tumačiti u smislu da će, kad je produljenje mjere zadržavanja odlučeno u okviru upravnog postupka uz nepoštivanje prava na saslušanje, nacionalni sudac koji je zadužen za ocjenu zakonitosti te odluke dopustiti ukidanje mjere zadržavanja samo ako smatra da je ta povreda, uzimajući u obzir sve činjenične i pravne okolnosti svakog pojedinog slučaja, zapravo onemogućila osobe koje se na nju pozivaju da bolje istaknu svoju obranu u mjeri u kojoj je taj upravni postupak mogao imati drukčiji ishod.

Troškovi

46 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Pravo Unije, a osobito članak 15. stavci 2. i 6. Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom, treba tumačiti u smislu da će, kada je produljenje mjere zadržavanja odlučeno u okviru upravnog postupka uz nepoštivanje prava na saslušanje, nacionalni sudac koji je zadužen za ocjenu zakonitosti te odluke dopustiti ukidanje mjere zadržavanja samo ako smatra da je ta povreda, uzimajući u obzir sve činjenične i pravne okolnosti svakog slučaja, zapravo onemogućila osobe koje se na nju pozivaju da bolje istaknu svoju obranu u mjeri u kojoj je taj upravni postupak mogao imati drukčiji ishod.

Potpisi